ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ – 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ – БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 164. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 3-го ВЕРЕСНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, SEPTEMBER 3, 1975 No. 164. VOL. LXXXII.

ВИСТУПОМ ОПЕРОВОЇ СПІВАЧКИ РЕНАТИ БАБАК ТА ЗМАГАННЯМИ ДВОХ СОТЕНЬ СПОРТОВЦІВ У ПРИЯВНОСТІ ТИСЯЧІВ ГОСТЕЙ ЗАКІНЧЕНО ЛІТНІЙ СЕЗОН НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка (з. с.). — Тисячні маси народу, користаючи з останнього в літному сезоні довгого вікенду з нагоди Дня Праці, заповнили майже кожний закуток цієї оселі УНСоюзу, яка обдарувала їх різноманітними імпрезами, починаючи від п'ятниці, 29 серпня, до понеділка, 1 вересня. Помимо дощевої погоди, яка навістила східнє побережжя Америки ще в п'ятницю вечором і задержалась хмарною занавісою до суботи вечора, українці з близьких і далеких місцевостей ЗСА і Канади, головно багато молоді, цікавилися і насолоджувалися завзятими тенісовими грами і плавацькими змаганнями під час дня, першорядними культурно - розваговими імпрезами у вечірніх годинах, а опісля забавлялися до пізньої ночі під звуки трьох оркестр — „Рушничка" з Монтреалю, „Темпа" і квартету Союзівки на чолі з Володимиром Добущаком (акордіон) та вокалісткою Оксаною Борбич. Концертова заля павільйону „Веселки" в суботу і неділю вечором під час виступів меццосопрано Ренати Бабак, ансамблів Союзівки та знаменитого майстра гумору і сатири Володимира Гентіша — була заповнена дослівно до останнього місця. Рената Бабак, виступаючи вдруге в цьому сезоні на Союзівці, заблестіла зовсім новим репертуаром в першій частині своєї програми в суботу, виконуючи виключно українські арії і пісні. Співаючи під акомпаньямент концертового піяніста Томи Гринькова, солістка збирала гучні оплески за виконання десятка українських композицій, починаючи від арії Варвари з опери „Богдан Хмельницький" К. Данкевича до „Родимого Краю" Матюка та мелодійного „Там за тихим, за Дунаєм" з опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака - Артемовського. В другій частині програми, якою вела конферансьє Союзівки Аня Дидик, Рената Бабак виконала шість італійських пісень, включно з наддатком на домагання публіки. В перерві два українські народні танці власної композиції виконали студенти Орест і Андрій Кизики під акомпаньямент В. Добущака.

Аня Дидик і Роман Кизик завершили свою цілістьчастинну серію гумористичних скечів у першій частині програми в неділю вечором. Починаючи від „Зустрічі підлітків" на Союзівці ще минулого липня, А. Дидик і Роман Кизик, за допомогою талановитих працівників цієї оселі — Стефана Шкафаровського, Оксани Борбич, Оксани Тромси, Теодора Сенчишина та інших — відтворили у цій серії скечів ціле життя „пари союзівчан" від безжурних молодих літ до відпочиннику на склоні віку. Допомагав їм в постановках Роман Швед.

В другій частині програми цього вечора маестро Володимир Гентіш забавляв гостей питомими йому сатиричними куплєтами та дотепами на різні теми з життя громади і з вакаційного сезону на Союзівці. Після програм в суботу і неділю гості танцювали під хмарним, але сухим небом і в залі „Веселки" під звуки оркестр „Рушничок" і „Темпо". Фінальні змагання в тенісовому турнірі за крайові чемпіонати і нагороди УНСоюзу, „Свободи" і „Українського Тижневика" в неділю закінчили цей багатолюдний триденний вікенд на Союзівці, а з тим і літній вакаційний сезон на цій оселі УНСоюзу, хоча в в гостинниці вже стояли черги гостей, які бажали замовити кімнати на осінні імпрези, головно на традиційний День УНСоюзу, з вибором Міс Союзівки, в суботу і неділю, 13 і 14 вересня.

ДВІ СОТНІ СПОРТОВЦІВ ЗА ПЕРШЕНСТВА УСЦАК ЗМАГАЛИСЯ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка (З. С.) — Близько дві сотні спортовців — понад сто тенісистів та 70 плаваків — з різних місцевостей Америки і Канади взяли участь в чотироденних крайових змаганнях за індивідуальні першенства Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК), які відбулися на цій оселі УНСоюзу під час довгого — і дощевого — зв'язаного з Днем Праці вікенду, 29-го серпня до 1-го вересня.

Тенісові змагання

Помимо зливного дощу в суботу, який вперше за 11 років у 20-літній історії турнірів, зумовив винаймлення критої арени (кошти якої покрив УНСоюз), пройшов з повним успіхом при участі тисячів глядачів, які з великим зацікавленням приглядалися змаганням в 11-ох групах. Тенісові і плавацькі змагання, що їх традиційно улаштовує Карпатський Лещетарський Клюб (КЛК) з рамени УСЦАК та за нагороди УНСоюзу, „Свободи", Союзівки і „Українського Тижневика", були присвячені цього року 200-літтю Незалежности Америки та 100-літтю українського поселення в ЗСА. Ці визначні річниці були відмічені врученням відповідних пропам'ятних медальйонів кожному учасникові змагань.

Користаючи з приявности на Союзівці багатьох змагунів, тенісовий турнір розпочався вже в п'ятницю, 29-го серпня, а в суботу, з уваги на дощ, перенесено змагання до критої залі в Покіпсі, Н. И., яку заздалегідь винаймила комісія змагань, беручи під увагу непевну погоду. В критій залі гри проходили в скорочених т. зв. професійних сетах (8 гор до виграння), а вже в неділю і понеділок змагання відбувалися в реґулярних трьохсетівках на Союзівці.

В групі чоловіків, до якої зголосилося 36 змагунів, перше місце здобув колишній двократний чемпіон Зиновій Яцків (КЛК Ютика), перемагаючи у фіналі Романа Ракочого мол., (КЛК Коговз) вислідом 6:4, 6:2. В дорозі до фіналів З. Яцків переміг Юрія Савчака („Тризуб" Філядельфія) 6:4, 6:2, а Р. Ракочий Юрія Фалинського (КЛК Ютика) 6:3, 6:4. До маркантних несподіванок в цій групі — крім відсутности минулорічних фіналістів Юрія Глови, двократного чемпіона, й Івана Дурбака, п'ятикратного переможця — належали перемога Тадея Лясковського над Зеноном Маркевичем і Романа Ракочого над Юрієм Фалинським, а до одної з найкращих партій турніру слід зарахувати чвертьфінальну перемогу З.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ТИСЯЧІ МОЛОДІ І СТАРШИХ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВСЕАМЕРИКАНСЬКОМУ ЗДВИЗІ СУМА

Елленвілл, Н. И. (в. л.) — XXIУ Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг Спілки Української Молоді Америки, що проходив тут у днях 30, 31-го серпня і 1-го вересня ц. р. під гаслом: „За Бога, за Україну до перемоги!" і яким Спілка вшанувала 50-ліття з дня постання СУМ в Україні і 25-річчя геройської смерти головного командира УПА ген.-хор. Романа Шухевича - Тараса Чупринку, був великою, масовою і імпозантною імпрезою, у якій взяло участь понад 8.000 осіб, які заповнили усі куточки просторої Оселі СУМА та сусідні посілості і дороги. Велика духова оркестра „Батурин" Осередку СУМ з Торонта під керівництвом мґра Василя Кардаша і 1,178 уніформованих сумівців, які брали участь у святочних частинах Здвигу, надавали цій імпрезі окремого кольориту.

Перший день Здвигу

Маніфестаційний Здвиг формально відкрив о год. 1.30 по полудні його командант Ярослав Петрик в присутності голови Головної Управи СУМА Мирослава Шміґеля та інших членів; бунчужний Команди Степан Кіра перевів церемонію піднесення прапорів, оркестра „Батурин" відіграла американський і український національні гимни, а писар Команди Євгенія Кузьмович відчитала святочний і денні накази. Після малої дефіляди, якій приглядалося біля 3,000 старших і молоді, розпочались спортові змагання Осередків і Відділів СУМА, якими керував з рамени Команди Роман Глушко. В часі т. зв. довгого дозвілля, чи як дехто каже „всенародного гуляння", багатотисячні маси людей зустрічались зі собою, оглядали численні виставки народного мистецтва, уліпшували свої шатерні житла, яких Команда нараховувала на Оселі понад 500, купували образи, вишивки, кераміку, платівки тощо.

О год. 6.30 вечора розпочалась на трибуні біля пам'ятника Героям перша велика мистецька програма, у якій взяли участь вже згадувана оркестра „Батурин", танцювальний ансамбль Осередку СУМА з Пассейку під керівництвом Романа Стеткевича, і тріо бандуристів (Петро, Юрій і Степанія Лучка) — учні школи проф. Р. Левицького. Осередок Нюарк виступив з оригінальним монтажем слова, пісні і танку зі солісткою - танцюристкою Наталкою Лазірко. Монтаж підготовляла довголітня виховниця Осередку артистка українських театрів Іванна Кононів. Найбільше оплесків зібрав таборовий хор, що його протягом трьох тижнів тривання вишкільного табору підготовив до виступу інструктор співу проф. Роман Левицький. У хорі співало 150 курсантів.

Мистецькою програмою, яка була присвячена відзначенню згаданим датам, керував командант вишкільного табору ім. Миколи Павлушкова Корнель Василик. Програма в суботу закінчилась вимаршем 150-ох учасників табору з горіючими смолоскипами, які на великій площі перед пам'ятником, вшановуючи ген. Тараса Чупринку, вивели горіючий тризуб, що, враховуючи нічну пору, робило велике враження. Користаючи з присутности багатьох осіб на програмі, командант Здвигу Я. Петрик виголосив коротке святочне слово, у якому згадав процес над творцями СВУ-СУМ і героїчну боротьбу УПА.

Після мистецької програми була забава, до якої грали оркестри „Вишивки", „Червона Рута", Б. Гірняк „Водограй". Забави відбувалися також в п'ятницю перед Здвигом і в неділю.

Служби Божі і Маніфестація

В неділю о год. 10-й рано Святі Літургії відправили о. протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, на головній площі і о. Іван Ткачук біля православної каплиці. Десятки прапорів, оркестра „Батурин", яка в часі Богослуження грала релігійні мелодії, тисячні маси вірних, престіл на самій горі перед пам'ятником Героям — все це творило незабутню картину. Обидва отці виголосили відповідні до хвилини проповіді, звернені переважно до молоді і підростаючого покоління. Вони закликали молодь їхати з цієї маніфестації до своїх Осередків сповненими вірою у справедливість боротьби нашого народу і працювати ще більш наполегливо, діючи згідно з гаслом „За Бога, за Україну до перемоги". Піснею „Боже Великий", що її грала оркестра і співали тисячі приявних, закінчено церковні відправи.

Після короткої перерви о год. 12-й дня розпочалась велика святочна маніфестаційна частина Здвигу. Тим разом сумівські колони, пе-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗСА обіцяють співпрацювати з країнами „третього світу"

Об'єднані Нації, Н.И. — У понеділок, 1-го вересня, американський амбасадор до ОН Деніел Мойніген відчитав тут промову, виготовлену державним секретарем Генрі Кіссінджером, в якій ЗСА обіцяли співпрацювати з країнами т.зв. „третього світу", тобто із економічно недорозвиненими державами. Сам Кіссінджер не міг виголосити цієї промови на відкриттю спеціяльної сесії Генеральної Асамблеї ОН, бо в той день ще перебував на Близькому Сході, ожидаючи погодження Ізраїля та Єгипту щодо сепарації їхніх військ на території Сінайського півострова.

У промові, відчитаній амбасадором Мойнігеном, ЗСА запропонували створити спеціяльну аґенцію, яка входила б в склад Міжнародного Монетарного Фонду і яка позичала б економічно недорозвиненим країнам 2.5 більйона долярів річно на розвиток їхніх економічних програм. Загальна сума становила б 10 більйонів долярів.

Речники держав „третього світу" в більшості вітали пропозиції ЗСА щодо тіснішої співпраці між індустріяльними країнами та економічно недорозвиненими, а представник Британії, Івор Ричард, сказав, що пропозиції секретаря Кіссінджера є найважливішими економічними заявами від Пляну Маршала.

Але промова Кіссінджера також закликала недорозвинені країни збільшити власну продукцію харчових продуктів, а не тільки надіятися на допомогу індустріяльних держав. Крім того, Кіссінджер виявив „здивування", що держави „третього світу", які нібито мають бути „невтральними", в дійсності створили власний бльок.

САМВИДАВНИЙ ДОКУМЕНТ ІНФОРМУЄ ПРО „ДРУГЕ СПАЛЕННЯ БАБИНОГО ЯРУ"

(УІПС). — На Захід продістався досі невідомий документ українського самвидаву п. н. „Друге спалення покійників „Бабиного Яру", написаний на початку 1970 р., в якому гостро скритиковано замовчання совєтськими властями горезвісної масакри, вчиненої німецькими окупантами під час Другої світової війни в Бабиному Ярі в Києві. Автор статті специфічно нав'язує до заборони в СССР твору „Бабин Яр" Анатоля Кузнецова після його втечі на Захід в липні 1969 р. Відомо, що повість Кузнецова (він народився і виріс в Києві) була опублікована в цензурованій формі в совєтському журналі „Юність" 1966 р. Після його втечі повість заборонено і стягнено з циркуляції разом з його іншими творами. В 1972 році опубліковано „Бабин Яр" на Заході в повному змісті за авторством А. Анатолієм; Кузнецов зрікся свого прізвища, уважаючи, що він в СССР був „безхребетним конформістом".

У вступі самвидавної статті автор нав'язує до наклепів на Кузнецова в совєтській пресі і до дискусії довкола його втечі. Хоч автор не входить в цю полеміку, він ставиться з резервою до особи Кузнецова, називаючи його „суперечливою постаттю", але ніяк не може погодитися з тотальним вилученням його творів. Подаємо без змін головний уривок зі статті „Друге спалення покійників Бабиного Яру":

„. . . Ми не маємо жадного наміру ставати на захист людини, яка залишила Батьківщину в найважчий для неї час. Легко виступати в Лондоні чи Брюсселі з розгромними промовами, усвідомлюючи повністю свою безпеку, і зовсім інша справа закінчити семирічку в Мордовських державних заповідниках і залишитись вірним собі, як наприклад, Андрій Синявський. Ми поза всяким сумнівом на стороні останнього, хоча не слід забувати і того, що навіть Ленін, не маючи змоги вести роботу в Росії, був змушений відвідати і Берн, і Цюріх, і Пороніно. При цьому не варто забувати, що за плечима сучасного КҐБ є значно досконаліша, ніж мали царські жандарми, і єзуїтська школа, яка, по праву носить ім'я батька Сталіна. Отже людині, не згідній з політикою Л. Брежнєва, перебувати в Союзі, було б безглуздям, або з метою вижити, така людина вимушена була б маскувати свої погляди під ходульну льояльність.

Кузнецов не витримав лихої долі, біда тільки в тому, що занадто довго він вичікував зі своїм протестом і тому його втеча за кордон, майже через рік після трагічних чехо-словацьких подій, виглядала скоріше, не як трагедія мислячого інтеліґента, а скидалася на посередньо зіграний водевіль. І все ж таки про Кузнецова говорити варто навіть тоді, коли немає жадного факту, який міг би його виправдати, хоча б до певної міри, говорити про це треба, хоча б тому, що сам факт появи совєтського письменника у ворожому таборі (а в совєтському суспільстві письменництво в переважній більшості належить до касти людей забезпечених) є явищем не буденним. Вести мову про це доводиться ще й тому, що про Кузнецова по Союзу поповзли, на цей раз реґламентовані не офіційною пресою, а офіційними органами. Так дружина одного радіодиктора, претенсійно твердила, що вона знайома із світом письменників і не має сумніву, що Анатолій Кузнецов був людиною психічно незрівноваженою. Але, якщо це так, то дозволено запитати, чому роман „Вогонь", написаний рукою психопата, був надрукований журналом „Юність" — одним із ведучих в країні — всього за

(Закінчення на стор. 4-ій)

В Україні ведуть боротьбу з „дармоїдами"

Київ. — В місті Запоріжжі відбулась, як пише „Радянська Україна" з 24-го серпня ц.р., „важлива нарада партійних радянських господарських працівників, передовиків виробництва, наставників, працівників народної освіти, органів юстиції і представників трудових колективів громадськості". Темою обговорення були знову ж таки справи „комуністичної моралі і дармоїдства". Кореспондент „Радянської України" І. Циганок написав з тієї наради довгу інформативну статтю. Цитатуючи з промови генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва, яку він виголосив ще на XXIV-му партійному з'їзді і в якій говориться, що „не може бути перемоги комуністичної моралі без успішної боротьби з такими її антиподами, як користолюбство, хабарництво, дармоїдство, наклепи, анонімки, пияцтво тощо", І. Циганок пише: „Дармоїд завдає матеріяльної шкоди, бо, не працюючи, в той же час користується наданими державою благами. Паразитний спосіб деморалізує людину. Вона стає потенціяльним порушником чи навіть злочинцем. Аналіза засвідчує, — каже І. Циганок, що серед „клієнтури" медичних витверезників міста Запоріжжя, 15 процентів тих, хто ніде не працює, 26 процентів злочинців — теж нероби. Терпіти такий бурян на здоровому ґрунті суспільства, ясна річ, не можна".

У висновку згаданих нарад її учасники закликають суспільство до широкого наступу протя дармоїдів і „захорони комуністичної моралі".

В Еквадорі відбулася невдала спроба перевороту

Кіто, Еквадор. — Невдоволені теперішньою політикою президента Еквадору Ґуіллєрмо Родріґеса Лара, деякі військові частини під командою ген. Ґонзалеса, намагалися перебрати владу в Еквадорі, окупувавши в ночі з 31-го серпня на 1-го вересня ц.р. президентський палац та деякі інші військові і цивільні об'єкти в столиці. Згідно з повідомленнями, біля 12 осіб було вбитих і 80 осіб тяжко поранених в часі сутички між невдоволеними військовиками і льояльними до уряду частинами.

Викликані до столиці частини морської піхоти і летунства окружили тісним кільцем президентський палац і після 12-х годин перестрілки повсталі військовики скапітулювали. Спостерігачі стверджують, що остання спроба захоплення влади в Еквадорі була найбільш кривавою в Південній Америці, не враховуючи Чилійської революції в часі усунення від влади президента Сальвадоре Альєнде.

Теперішній президент Еквадору, Ґуіллєрмо Родріґез Лара, який прийшов до влади в наслідок перевороту і захоплення влади військовою хунтою в 1972 р., уникнув смерти тільки тому, що йому вдалося втекти з палацу і скритись в одному з помешкань в середмісті.

ЄГИПЕТ Й ІЗРАЇЛЬ ПОГОДИЛИСЯ НА ДОГОВІР ЩОДО СІНАЙСЬКОГО ПІВОСТРОВА

Александрія, Єгипет. — У понеділок, 1-го вересня, представники Єгипту й Ізраїля поклали свої ініціяли під договором, який передбачає дальшу сепарацію їхніх військових частин на території Сінайського півострова та який має бути дальшим кроком до встановлення тривалого миру на Близькому Сході.

Згідно з цим договором, Ізраїль погодився відтягнути свої військові частини з гірських переходів Мітла та Ґіді а також з нафтових піль Абу Рудейс, захоплених під час війни в 1967-му році. Єгипет зі свого боку погодився на деякі політичні концесії, наприклад, щоб конфлікт на Близькому Сході був полагоджений шляхом переговорів, а не збройною силою, ані встановленням військових чи економічних бльокад. Єгипет дав згоду, щоб відтепер кораблі могли доставляти немілітарний вантаж до Ізраїля Суецьким каналом і щоб майбутні непорозуміння між Єгиптом й Ізраїлем були полагоджені спільною комісією, яка співпрацюватиме з Об'єднаними Націями. Договір також містить постанову, щоб кожна із заінтересованих сторін мала по 8,000 вояків на Сінайському фронті, по 75 танків та по 72 гармати. Крім того, між військовими лініями надалі залишаться військові частини Об'єднаних Націй, завданням яких є вдержувати мир і мандат яких заплянований принаймні на наступних три роки. В додатку, якщо Конґрес ЗСА дасть свою згоду, то коло 200 американських цивільних осіб займатимуть діляка постів між військовими лініями Ізраїля та Єгипту із завданням попереджувати про несподіваний напад однієї зі сторін.

Президент Джеральд Форд вже у понеділок не тільки телефонічно гратулював єгипетському президентові Анварові ель-Садатові, ізраїльському прем'єр - міністрові Іцакові Рабінові та державному секретареві Генрі Кіссінджерові за „один з найбільш історичних кроків" для справи миру в цьому сторіччі, але також запевняв, що ЗСА зроблять все можливе, щоб договір був успішно переведений в життя і закликав Конґрес погодитися на вживання американських цивільних осіб на постах між військовими лініями Єгипту та Ізраїля.

Нове домовлення між Єгиптом й Ізраїлем вважають важливим успіхом закордонної політики ЗСА, які протягом кількох років старалися довести до такого порозуміння між тими двома державами Близького Сходу. Перший договір про сепарацію військ Ізраїля та Єгипту був підписаний в січні 1974-го року, а теперішній договір це другий з черги крок до можливого встановлення тривалого миру між Ізраїлем та арабським світом. Минулого понеділка під деякі частини договору поклали свої ініціяли Авраґам Кідрон, генеральний директор міністерства закордонних справ Ізраїля, та ген. Мордехай Гур, ізраїльський шеф штабу, а з єгипетського боку ініціяли поклали шеф штабу ген. Мохаммед Алі Фагмі та Ахмед Осман, єгипетський представник в бюрі Об'єднаних Націй в Женеві. Ті частини договору, які стосуються американських обсерваторів між військовими лініями Єгипту та Ізраїля, були підписані прем'єр - міністром Рабіном, державним секретарем Кіссінджером і єгипетським прем'єром Мамдугом Салемом. Тепер дальші переговори між представниками Ізраїля та Єгипту відбуватимуться в Женеві, де за кілька тижнів правдоподібно буде підписана вже остаточна угода між цими двома державами.

Нове домовлення між Єгиптом й Ізраїлем, завершене за посередництвом державного секретаря Кіссінджера, викликало незадоволення Москви. Ще в суботу, 30-го серпня, „Правда", офіційний орган КПСС, нарікала, що нове домовлення тільки скомплікує ситуацію на Близькому Сході, заявляючи, що зовсім не потрібно американських спостерігачів між військовими лініями Ізраїлю та Єгипту, коли там є військові частини Об'єднаних Націй. Західні коментатори твердять, що Москва боїться, що ЗСА скріплять свої впливи на Близькому Сході, в той самий час послаблюючи дотеперішні впливи СССР на тому обширі.

В ПОРТУГАЛІЇ ҐОНСАЛЬВЕС УСТУПИВ, СУПЕРЕЧНОСТІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Лісбона, Португалія. — В п'ятницю, 29-го серпня ц.р. довгооспорюваний прем'єр Португалії Васко Ґонсальвес, якого всіма силами піддержувала Комуністична партія і її прихильники, на домагання президента країни Ґомеза уступив із свого становища, раніше запевнивши для себе становище шефа штабу збройних сил Португалії. Того ж таки дня президент Франціско да Коста Гомез найменував на становище прем'єра віце-адмірала фльоти Хозе Батісту Пінгейро де Азеведо, якого піддержали дві найбільш чисельні партії: Соціялістична і Народних демократів, які заповіли, що візьмуть активну участь у формуванні нового кабінету, якщо їх до цього запросять.

Натомість невдоволення в армії у зв'язку з номінацію Ґонсальвеса новим шефом генерального штабу тривають і поширюються. До протестуючих долучився в понеділок, 1-го вересня, також ген. Хозе Мораїс да Сільва, головнокомандуючий португальським летунством, який заявив президентові Ґомезові, що армія ніколи не погодиться, щоб нею командувала людина, яка визнає однопартійну диктаторську систему правління. Також інші військові частини роблять натиск на Президента, щоб він відтягнув номінацію і призначив на це становище заслуженого старшину поміркованих поглядів. Тому, що Васко Ґонсальвес ще не заприсяжений на становище шефа генерального штабу, в Лісбоні поширилися чутки, що вся справа закінчиться на обіцянках і Ґонсальвес не одержить жадного керуючого становища. Політичні спостерігачі вважають, що Ґонсальвес, не знайшовши піддержки в армії, буде змушений піти у цивільне життя, або спираючись на піддержку Комуністичної партії, організувати спротив до теперішнього уряду. У зв'язку зі зміною уряду великі демонстрації в Португалії припинились і ситуація в країні нормалізується.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Встаньмо і будьмо пораховані!

В останніх днях пресові аґенства подали з Вашінґтону вістку, що в цьогорічних листопадових виборах уже 464 повіти в 27 стейтах будуть зобов'язані до двомовности: англійської мови і такої мови, що її в останньому переписі населення подало щонайменше п'ять відсотків управнених до голосування жителів повіту. Цей обов'язок базується на недавньому і щойно 6-го серпня ц. р. підписаному доповненні до Акту Виборчих Прав з 1965-го року, який таку двомовність передбачає і ґарантує.

Очевидно, що з цього доповнення до Виборчого Акту може скористати кожна і всі етнічні групи, які розмовляють іншою, ніж англійська, мовою і в переписі населення подали цю іншу мову за свою рідну. Не від речі буде відмітити, що ця узаконена тепер у виборчій процедурі двомовність уже від довшого часу у якійсь мірі практикується не тільки в комерції, але також в ряді урядових установ, включно із судівництвом, де кожний, хто не володіє англійською мовою, має право на перекладача.

Все це знову ставить руба справу, коментовану кілька днів тому на цьому місці, нашого плянування на довшу мету, зглядно повної відсутности такого нашого плянування та здійснювання намічених плянів. Можна бо передбачати, що тепер з нового закону про двомовність у виборчій процедурі навряд чи якнебудь скористаємо ми, українці. Бо навряд, чи в якій окрузі скупчилось бодай вимаганих законом мінімальних п'ять відсотків українців у відношенні до всіх управнених до голосування мешканців округи.

Правда, проблема скупчування українців у найбільш відповідних для них районах повітів і міст уже не раз була предметом уваги і також публічного обговорювання. З цією проблемою зв'язані не тільки вибори, але і багато всіляких інших справ, включно з участю українців у адміністрації, зі школами, церквами, затрудненням, комерцією і подібне. Вже між двома світовими війнами були в нас не тільки мрії і пляни, але навіть і деякі практичні заходи організації „Нових Україн" (привіт п. Калениковї Лисокові!), „Українських Сіл" тощо, але нічого практично з цього не вийшло. Вже в останніх часах деякі нові і добрі та надійні початки зроблено в цьому відношенні в Українських Селах у Банд Бруку і, головно, в Глен Спей. Коли ж мова про саме плянування, то дуже допоміжним можуть стати в цьому вже сьогодні і в недалекому майбутньому студії та ствердження Українського Соціологічного Інституту, який спеціяльно займається обліком українців та деякими практичними висновками з вислідів такого обліку. Але все це, — від студійних ствердень починаючи і на практичній організації та розбудові відповідних українських скупчень кінчаючи, — принесе бажаний успіх, якщо проходитиме під знаком дбайливого плянування на довшу мету та матиме не тільки принагідну, але постійну і повну увагу нашої громади і всіх наших установ. До цього заохочує також наявний зворот в Америці від ідеї „перетоплюючого казана" до ідеї етнічної „мозаїки". Давнє американське виборче гасло: „Встаньмо і будьмо пораховані!" набирає в світлі нового розвитку окремої вартости для етнічних груп і не тільки під час виборів. Отже, при кожній нагоді, все і всюди — вставаймо і будьмо пораховані. З цього вповні зможемо скористати щойно тоді, як насамперед порахуємо себе самі, і не тільки кількісно, але й якісно нашими активностями.

Страх перед правдою

Кілька днів тому Кеннет Ґідденс, директор „Голосу Америки", заявив в пресовому інтерв'ю, що відколи почалася т.зв. політика „детанту" між ЗСА та Совєтським Союзом, Державний департамент дуже збільшив свої старання „цензурувати" інформації, які нібито можуть „пошкодити американській закордонній політиці". Ґідденс сказав, що Державний департамент робить нестерпимі натиски на його установу, часто вимагаючи від „Голосу Америки", щоб не заторкував деяких справ, або старався оминати їх. Директор Ґідденс хотів би, щоб „Голос Америки" мав більш вільну руку, головно, щоб зменшилася контроля Державного департаменту, бо, на думку Ґідденса, „Голос Америки" мусить задержати свою „репутацію речника правди".

Докори Ґідденса на адресу Державного департаменту не перші і навряд чи останні. Минулого червня відомий коментатор Вілліям Баклі мол. в одній статті написав, що якщо „Голос Америки" має належно виконувати свою функцію, то не може бути тільки офіційним речником кожночасної політики Державного департаменту, але повинен бути речником американських ідей у протиставленні до совєтських ідей.

Вимоги теперішнього проводу Державного департаменту до „Голосу Америки" з уваги на політику „детанту" не торкати питань, які стосуються підсовєтської дійсности, чи справ, які можуть „образити" Москву, можуть зробити цей засіб поширення правдивих інформацій зовсім неефектовним. Слухачі „Голосу Америки" по цілому світі, а зокрема в СССР, прагнуть повних інформацій про події в ЗСА і в Совєтському Союзі. Цензуруючи новинки чи коментарі „Голосу Америки" про події в Совєтському Союзі, Державний департамент тільки йде на руку Москві, яка як вогню боїться правди і яка, хоча підписала Европейську Декларацію з постановою про „вільніший обмін інформаціями та ідеями", все одно вважає вільне поширення інформацій „втручанням у внутрішні справи" та „ідеологічним саботажем".

Такий подвійний підхід Москви до „вільнішого обміну інформаціями та ідеями" стає зрозумілий в світлі совєтських заяв про „тривалу ідеологічну боротьбу" між комуністичною та капіталістичною системами, при чому совєтська інтерпретація політики „детанту" цілком не означає кінця такої „ідеологічної боротьби", а навпаки, скріплення її. Державний Департамент помилково думає, що політика „детанту" матиме успіхи, коли „Голос Америки", „Радіо Свобода", „Радіо Вільна Европа" замовчуватимуть правду про совєтську дійсність і передаватимуть переважно „необразливі" для Москви вістки. ЗСА у власному інтересі і в ім'я павди повинні протиставитися політично-пропаґандивній машині Москви, а не сприяти їй власною мовчанкою.

„ЩО ТАМ МЕНІ УКРАЇНА!.."

Спізнено дістався мені в руки жмут вирізків з еспаномовних мехіканських газет, які по-різному, на загал в прихильному тоні, насвітлюють виступи української групи на міжнародній конференції жінок в Мехіко і проблеми, що їх ця група ставила перед очі делеґаток з цілого світу, зокрема делеґаток, 3,500 учасниць конференції на форумі „Трибуни".

Гортаючи ці вирізки, знаходжу багато фотографій з виступів нашої делеґації, а головно її голодової демонстрації, з промовистими підписами і коментарями. Думаю, що керівництво нашої делеґації подбало про те, щоб по змозі призбирати якнайбільше документаційних матеріялів, які стосуються виступів нашої делеґації. Звичайно, всі ці матеріяли мають тільки архівальне значення і до переліку чи публікації у пресі не надаються. Проте я дозволив собі перекласти з однієї з присланих мені газет дуже знаменну статтю з мехіканського столичного тижневика „Імпакто" ч. 1323, авторства Маврісіо Гомеса Майорґи. Стаття названа дуже вимовно: „Перемоги третьо-світників „лесбомарксизму", і підтитулом: „Мішанина Конгресу із Пандемоніюм" (пандемоніюм — столиця пекла, де сатана збирає на нараду всіх демонів. — ЖЛ). Пропоную цю статтю увазі читачів, бо вона в широкому пляні насвітлює не тільки тривожні рефлексії, що виникли з перебігу цілої конференції та ставлення більшости її учасниць до потоптаної в своїх правах України, але становить прямий коментар до злощасної події, що сталася вже після мехіканської конференції в Гельсінках і що мала за свій основний мотив, під покришкою світового замирення, версію бездумного вигуку „Що мені там Україна"...

Факт, що власне положення України дало притоку до наведених тут міркувань мехіканського журналіста, підтверджує між іншим важливість місії, виконаної нашою делеґацією на цьому, за словами п. Майорґи, пандемоніюм, за кулісами якого невтомно діяли московські імперіялісти.

Ждан Ласовський

„ЩО ТАМ МЕНІ УКРАЇНА..."

Можливо, що наші читачі чекають від нас цього разу коментування лишень одного відтинку цього унікального видовища, — мішанини конґресу та пандемоніюм, або святкування під назвою „Міжнародний Рік Жінки", що мужчин наводить на сміх з одного боку, а з другого — викликає огиду, бо ж було це збіговисько совєтського почину, під патронатом, розуміється, ОН, і святковане (чому ні?) тут, у Мехіко, з верескливою присутністю добре відомих людців. Але ні, таки не відмовимо собі відведення тут місця на коментар про збіговисько, якому бракувало серйозности: це ж таке штучне збіговисько, з таким кінцевим вислідом, який буває у всіх марксистських починах, з бігуновим протиставленням всіх гуманних чеснот, одна проти другої.

І не варто було б затримуватися на цьому жіночому збіговиську, коли б ми не вислухали на ньому репрезентантів України (країна, незалежність якої зникла, як і інших народів, під валом совєтської нівеляційної машини), репрезентантів, які прибули, хоч і не від неіснуючої Української Республіки, а від екзильної організації ООЧСУ.

Ці пані пробували, щоб їх вислухали в гармидері, який панував в Медичному Центрі, але без успіху, і все що могли зробити навіть серед представників „вільної" преси, яка взагалі не звертала уваги на їхні домагання та резолюції, це пристати до групи тих, які борються, як тільки можуть, за незалежність народів. Ми і не затримуємось тут на коментуванні цього збіговиська, лишень над проблемою цього поневоленого народу. (України — ЖЛ).

Пересічний громадянин може цинічно запитати: „А що там мені Україна"? Це, власне, „що мені?" — це є справою знання, і ще раз знання про те, що мусять знати всі звичайні громадяни цілого світу, а насамперед громадяни вільного світу, — це означає того світу, де ще не панують комуністи, — а саме, що комунізм є ґеноцидний та імперіялістичний, поневолюючи безборонні народи докладно в такий спосіб, за який самі совєти осуджують клясично-імперіялістичні потуги. Це останнє представляється перед пересічним громадянином з метою його так спантеличити, щоб цей громадянин не ставив спротиву такому урядові, чи системі, які поступово ведуть його в комуністичну неволю.

На марґінесі придуманого жіночого збіговиська, з видимим лівим забарвленням, збіговиська, яке не заслуговує на увагу, варте було те, що ми почули з уст українок в екзилю, їх голос, який не був почутий так, як би належало його почути в натовпі телевізованих пань з екстремістичними ухилами. Мова про пань з екстремістичними ухилами на службі ОН, які прислуговуються СССР, і є з того знані, що на тій службі переступають межі законности. Пересічний громадянин, цей, який байдужий до світових справ, байдужий до того, що сталося Україні, мусить знати, що ОН як і ЮНЕСКО, — так як ми писали минулого тижня, — є агентами Совєтської Росії, і ця вся „африканськість", „третьосвітовість" та визнання Червоного Китаю, як і незугарне виключення Націоналістичного Китаю, є частиною всесвітнього процесу, який мав би кинути людство і всі країни в комуно-марксистські тенета.

Конґрес пань-третьосвітниць, афро-азіяток та аґіта-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Мирослав Стиранка

ПОМИЛКОВА ОЦІНКА — ПОМИЛКОВІ ВИСНОВКИ

4

Це є факт, що велика частина активних елементів у російському народі повністю підтримує імперіяльно-російську політику совєтського режиму.

Більше того, навіть велика частина опозиційно наставлених до совєтського режиму осіб і далі живе в страху за те, щоб імперія не розвалилася, живе в імперіяльному чаді. Вистачить прочитати „Із-під брил", як теж цілий ряд інших опозиційних писань, не говорячи вже про явні шовіністичні тенденції, які проявляються серед деяких кіл опозиційно до режиму настроєних росіян. До того ж цілком певно, що сучасною національною політикою російський народ не загрожений ні культурно, ні мовно, що йому не грозить національний етноцид.

Російський народ і російський імперіялізм

Безумовно, опозиційні російські сили в СССР є нашими природними союзниками в боротьбі з совєтським режимом, безумовно — вони діють у нашу користь, — навіть ті, що прагнуть затримати імперію, та проте борються за її демократизацію, — безумовно — нам слід навіть співпрацювати з їх демократично - ліберальною течією. Але не можна примикати очей на фактичні тенденції у формуванні їхніх політичних прагнень та цілей.

Незаперечним є той факт, що дотепер ще ні одна опозиційна російська група, більше того, майже жаден опозиційний діяч, не заявилися за розпадом імперії. Вони тільки, як Левітін-Краснов, обіцяють новий „рай" для всіх народів в оновленій імперії. Але, чи такого самого не обіцяв і Ленін, і що з того вийшло?

Дововижним є також твердження В. Гришка, ніби хтось з українців висуває „антиросійську формулу українського національного руху". Хочемо нагадати, що й УПА у своїх закликах завжди підкреслювала, що українці не борються з російським народом, а з російським імперіялізмом, поза деякими наївно - примітивними випадами, якихось тенденцій проти російського народу немає, завжди говориться про боротьбу з російським імперіялізмом, підкреслюється пов'язаність російського імперіялізму з совєтським режимом.

Абсурдом було б в ім'я спільного російсько - українського фронту боротьби з совєтським режимом промовчувати факт існування російського імперіялізму і підкреслювати, як це робить В. Гришко, існування „диктаторської кліки різнонаціональної компартії". Ця „різнонаціональність" полягає приблизно в тому, в чому вона полягала за царських часів, різні „націонали", до такої чи іншої міри русифіковані чи позбавлені національного почуття і спрагнені особистої кар'єри, стоять на службі імперії й вірно їй служать. Проте, це ще цілком не означає, що сучасний совєтський курс національного гніту зумовлений якимось „різнонаціональним" характером компартії. Навпаки, сучасна совєтська система має своє глибоке коріння в історичному розвиткові російського імперіялізму, при чому вона має широку підтримку мільйонів шовіністичних, в імперському дусі вихованих росіян.

Орієнтація на чужі сили

Не зважаючи на те, що В. Гришко багато говорить про українську політику, оперту на власні сили, його пропозиція включення цієї політики в загально - демократичний рух, — під чим розуміється передусім російський демократичний рух, — є на практиці знову ж таки орієнтацією на чужі сили.

Висновок В. Гришка насправді такий, що нам слід зректися вимог самостійної державности, відірвання від СССР і йти спільним фронтом до перебудови СССР в демократичну державу. При тому міркування В. Гришка, що українська справа, українське прагнення до самостійности „стає органічною частиною спільної для всіх народів СССР, включно з російським народом, ідеї демократизації і децентралізації, що означає суверенізацію України, включно з її фактичним усамостійненням через реалізацію права на вихід із СССР" є лише нереальним силогізмом, логічним висновком, опертим на фальшивому заложенні. Це саме стосується теж і його тези, наче таке „лєґалістичне самостійництво" актуалізувало б українську проблему в світі.

Слід ствердити, що її найбільше дотепер актуалізувала політична боротьба в Україні, яка використовує всі тактичні можливості, не виключаючи й „лєґалістичної". Але робити з цього „табу" української політики, вказувати як єдиний шлях до визволення, на нашу думку, є тільки політичним пустомельством. Безумовно, нам теж і на еміґрації слід використовувати всі можливості боротьби, в тому й „лєґалістичні", проте ми не можемо забувати дійсних реалітетів, і попадати в якесь „реалітетне мрійництво".

Реасумуючи все вищесказане, стверджуємо:

1. Сучасне становище в Україні у зв'язку з русифікаційним тиском є загрозливе, але ріст активно - протиставних патріотичних сил не зменшується, а збільшується, вони захопили теж і українських комуністів, і таким чином спротив посилюється. Українські народні маси, хоч і є покищо пасивні, але вони великою мірою си-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО КАРТИНУ „ОЙ У ПОЛІ ЖИТО"

Картина „Ой у полі жито" була домальована, чи докінчена у Львові, в кімнаті відомого архітекта Сергія П. Тимошенка, котрий жив тоді в будинку Степана Лівинського, на вулиці Потоцького 58. Ми зі сестрою та батьком жили побіч у тому самому коридорі й тому, що С. Тимошенко був нам дуже близьким, бували у тій кімнаті частенько.

Кімната ця мала велике у пів стіни вікно до саду і мала багато світла. Петро Ів. Холодний дружив з Тимошенком, а що Тимошенко жив тоді ще без родини, то П. Холодний міг тут спокійно працювати. Кімната ця була теж місцем зустрічі багатьох мистців з Великої України та місцевих.

Чорняву, владну красуню-дівчину, з правої сторони картини малював П. Холодний з пані Ресі Лівинської, жінки журналіста та письменника Степана Лівинського.

Цікавою була та постать дівчини тому, що на її обличчі маляр поклав не жаль та розпач дівчини, яка втратила свого любого, а ненависть. Ненависть до своїх суперниць. У ледь скошених, темних очах був вогонь заздрости, а не болю. Щось було дуже ваблячe у цьому, бо цей вираз пам'ятаю до цього часу, хоч тоді я ще була підлітком. Не знаю з кого були мальовані дві другі дівчини. Була це зима-весна 1922 р.

Як картина була закінчена, то туди приходило багато знавців мистецтва, оглядати її й над нею велися гарячі розмови, тут же в кімнаті, в приявності автора картини. Петро Холодний звичайно слухав, що другі говорили, але сам рідко приймав у розмові участь, посміхаючися лагідно з-поза свого пенсне. На жаль, я ще була замолода, щоб розуміти про що саме йшлося.

У цій самій кімнаті був намальований портрет отамана Григорія Тютюнника, до котрого він позував, і портрет Сергія Тимошенка.

Ірина Шох

Флашінґ, Н. Й.

ПРО НАШІ „СВІТЛА І ТІНІ" В МЕХІКО

Ми зраділи, коли врешті заокеанська преса принесла нам українські звіти з конґресу в Мехіко. Досі читали ми тільки французькі звідомлення, в тому й дуже критичні пера Франсуази Жіру.

Поміж статтями на тему мехіканського конґресу звернула нашу увагу стаття п-і С. Букшованої („Свобода" 25. 7. 1975.), яка, замість опису заль та змісту нецікавих для нас доповідей, ясно змалювала участь української делеґації, підкреслюючи її додатні і від'ємні сторінки. Зокрема голодівка під „Трибуною" дала добрий вислід, бо зацікавила делеґаток долею української жінки в країні неволі. Проте, насувається запитання: а чому ж не вся делеґація (30 осіб) голодувала? Чи навіть у такій справі не може бути єдности?

Що ж до від'ємних рис цієї події, то в нас насуваються такі міркування:

1. Чому вибрано на доповідачку таку делеґатку, яка не вміла відповісти на таке легке запитання — про релігію в Україні? Адже вистачило навести, як приклад, — долю нашого Патріярха!

2. Як це можливо, що дві українки пішли перепрошувати москалів за влучну, дотепну й інтеліґентну заувагу Галі Климук про те, що московська делеґація відрізняється від решти — самохвальбою і брехнею? Чи виправдалися вони перед установою, яка їх вислала, за свій жалюгідний вчинок?

3. Матеріяли для конґресу були погано зредаґовані. Ох, ми знаємо ці „матеріяли": довгі, нудні й нечіткі! Чому установи не подбали про добру редакцію кожної заяви, чи летючки, яка має бути коротка, літературно скомпонована, але без плачів і нарікань, зате з виразним вказанням на злочинного порушника людських і Божих законів?

Софія Наумович

Париж, Франція

В ОБОРОНІ ГЕРОДОТА

В „Свободі", ч. 146-в листі до Редакції „Про скитський топір" Василь Совяк написав таке: „Геродот також пише, що скити управляли кукурудзу (? ! Г. Г.), цибулю, часник і просо"...

Такого Геродот не писав і не міг написати, бо він був один із великих античних мудреців і його твори на теми історичні й географічні лишилися й дотепер невичерпальними джерелами для всіх пізніших істориків. Недаром його звеличали почесною назвою „Батька історії!

Кукурудза — автохтонна американська рослина й до відкриття Нового Світу 1492 року в Старому Світі вона не була знана. Тому й Геродот ні в якому разі не міг про неї писати! А згадав Геродот культурні рослини у скитів: „коноплі (а не кукурудзу!) цибулю, часник і просо".

Г. Гордієнко

Філядельфія

„ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЬ!"

Це хитре гасло, як удар
По людству, кинув свого часу
Той, хто не був сам пролетар,
А з панського походив клясу.
Без м'яса він не жив і дня,
Мав чистий одяг, добру хату,
А кинув гасло навманя
Від імени пролетар'яту.
А як помер, під гаслом цим
Повиникали вже держави,
Де пролетар той „став усім"
І бороду його прославив.
Та диво діється тепер:
Капіталісти всього світу
Аж трусяться з ЕсЕсЕсЕр
Співпрацювати для профіту,
А світовий пролетар'ят
Задля державности „своєї"
Не хоче навіть хліба дать,)*
Не хоче „єдности" із нею.

Гедзь

*) Американські портові вантажники відмовляються вантажити на кораблі зерно, що його продали американські капіталісти СССР.

Роман Рахманний

ПЕРЕХРЕСТКИ ШЛЯХІВ НАШОГО ЖИТТЯ

I

Для юнака життя видається однією нескінченною дорогою, що стелиться більш менш паралельно до життєвих шляхів інших людей, або різко перетинає якийсь ворожий шлях.

Для зрілої людини, збагаченої гірким досвідом, життя — це скінчена кількість перехрестків життєвого шляху з „дорогами життя інших".

Юну людину причаровує синя далечінь життя, що манить у мандрівку, відтворену яскраво у вірші тоді ще поета - пластуна Б. Кравцева:

Заполонила серце дорога
Моя змія золотиста і линява,
(Вбік — село і стрункі обороги,
А далеко — і курява й синява.)

Щойно оглянувшись назад, можна спостерегти усі стики власної життєвої дороги з дорогами інших. Можна оцінити і перехрестки шляхів нашого життя.

Тільки несподівана і, з національного погляду, болюче передчасна смерть Михайла Сосновського нагадала мені цю істину і показала, що наші життєві дороги зіткнулися мабуть більше разів, як з іншими. Тому, може, оглянімося і спільним поглядом у те минуле згадаймо непересічного українського журналіста й публіциста на північно - американському континенті.

I.

Вперше з Михайлом Сосновським познайомився я у Львові. Він розпочав у вересні 1938 року перший рік філософського факультету Української Католицької Богословської Академії, хоча не був певний, чи йому іти саме тим шляхом.

Тоді, як т.зв. „націоналістичний ловець душ", з першої зустрічі з ним у Стрийському парку, поблизу ненависної Кадетської Школи, я вирішив частіше проводити з ним розмови, щоб пізнати його і, можливо, завербувати до ОУН.

Адже передомною був начитаний студент, вдумливий і спрагнений глибшого замислення над можливими діями політичного й революційного характеру. У своїх сторонах — Тернопільщина з її особливо патріотичним Підгаєцьким повітом — він мав контакти з націоналістичним середовищем. Щоправда, від контактів до рішення активізувати себе на списку дійсних членів революційної організації — віддаль велика, а рішення не легке. Тоді за переловлену у вас летючку польський суд засуджував українців на чотири роки тюрми, а вигляди на суворіші кари дедалі зростали у Польщі маршала Ридза - Смиґлого.

За такими „кандидатами", як Михайло Сосновський, тоді шукали усі клітини ОУН з метою підвищити політичний рівень членства організації. Звідси й наші часті розмови, що ґрунтувалися на обміні думками про українські та міжнародні питання, про такі чи інші прочитані книги, а далі й ролю політичної організації у визвольному процесі народу.

Оскільки у нього були зайві гроші, то Михайло Сосновський купив собі перший том Гітлерового „Майн Кампфу", щоб з безпосереднього джерела дізнатися про ідеологічні та політичні засновки того керівника Німеччини. Це була добра нагода й собі прочитати цю книжку і обґрунтованим спільним рішенням відкинути тези „вождя націонал - соціялізму" про потребу німецької експансії „на південь Росії". Тоді ми вперше дізналися, що в Гітлера поняття „Україна" не існувало.

Крім Михайла Сосновського я знав ще лише двох студентів того часу, які прочитали цю зловісну книгу, хоч не всі вони зробили такий самий висновок, як ми. Коли на „Конференції з питань сучасної України", у Мекмеєтерському університеті в Гамільтоні (Канада), минулого року в жовтні, в присутності інших учасників, я згадав про це Михайлові Сосновському, тоді він просіяв. З радости, що я пам'ятав цю подробицю з нашого життя і не забув, як ми самотужки порвали з традиційним орієнтуванням на Берлін.

1939-ий рік закінчився виникненням Другої світової війни, в яку Михайло Сосновський вступив, як серйозний кандидат у члени ОУН з дорученням ждати на контакт своєї місцевої сітки ОУН у Тернополі.

Дороги, дороги, дороги...

II.

Знову зіткнулися наші дороги щойно у листопаді 1944 року, в Берліні. Як підпільний „резидент" крайової ОУН у самому державному центрі Німеччини, я мав завдання заново снувати мережу із членів і кандидатів ОУН, що в наслідок воєнної хуртовини знайшлися на просторах столиці та Північної Німеччини. Дехто з них був студентом, дехто робітником, а не бракувало і таких, що знаходилися в якійсь німецькій піввійськовій формації. Знайти їх, оформити, підготувати декого з них на перехід в Україну, коли фронт перекотиться на захід... Буквально — понад нашими головами...

— Якщо я переживу все те, що довкола нас і понад нами, — сказав мені без усмішки один із заново завербованих. (Він згодом таки пробився у рідні сторони України, у Стрийщину). Довкола була могутня система німецької поліційної держави, зверху летіли альянтські бомби, а східній фронт наближався неминучим валом.

(Закінчення буде)

ДВІ СОТНІ СПОРТОВЦІВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Яцкова на 17-літнім Андрієм Чайковським (КЛК Ню Гейвен), 6:7, 7:6, 6:1.

В групі жінок, Аннетка Харук (УТК Чикаго) закріпила за собою трикратний чемпіонат перемогою над 15-літньою Лідою Припхан (КЛК Венесуеля) в одному з кращих фіналів вислідом 6:4, 6:2. Молодший брат Аннетки, Юрій Харук (УТК Чикаго) вже шостий рік підряд здобув трофей „Українського Тижневика", тим разом в групі юнаків у віці 14 років і нижче, перемагаючи у фіналі Бориса Дацкова (Союзівка) вислідом 6:1, 6:0. В групі сеньйорів, Олександер Олинець („Тризуб" Філядельфія) переміг у фіналі Віктора Герлинського (КЛК Ню Йорк) 6:3, 6:0, одержуючи, крім нагороди „Свободи", перехідний трофей у пам'ять д-ра Володимира Гука, п'ятикратного чемпіона в цій групі, який відійшов у вічність нагло і передчасно минулого червня і якого відсутність на Союзівці вперше за 16 років відмічено однохвилинною мовчанкою. В групі молодших сеньйорів Олег Богачевський (Союзівка) переміг минулорічного чемпіона Зенона Снилика („Чорноморська Січ" Нюарк), 2:6, 6:1, 6:4, а в групі старших сеньйорів Константин Бень (КЛК Вашінгтон), який змагався вперше в цій групі, переміг д-ра Ярослава Рожанковського, 6:0, 6:0.

В групі юнаків (18 років і нижче) Григорій Жидяк („Леви" Чікаго), поруч з А. Чайковським, одним з найбільш талановитих молодих тенісистів, переміг у фіналі Ростика Швайкуна (Пласт Детройт), 6:1, 6:1; в групі юнаків 16 років і нижче Олег Гнатюк переміг свого клюбового товариша з „Чорноморської Січі" Марка Хому вислідом 6:0, 6:1; в наймолодшій групі юнаків (12 років і нижче), Мирон Фалинський (КЛК Ютика) переміг Павла Короля („Черник" Детройт) 6:1, 6:0. В групі юначок (3 учасниці), 14-літня Христя Миськів („Ч. Січ") перемогла 11-літню Дженніфер Король („Черник" Детройт) 3:6, 6:4, 6:0. В групі переможених (чоловіки) перше місце здобув Тарас Мицик (КЛК Торонто) перемогою над Юрієм Грабом (КЛК Ню Йорк), 6:2, 7:5.

Тенісовими змаганнями проводила Комісія в складі: Богдан Рак, голова турніру і головний суддя, Роман Ракочий, ст., провідник змагань, Володимир Гнатківський, голова КЛК і господар, Петро Шиприкевич, Юрій Савчак і Зенон Снилик, члени. Нагороду усім фіналістам в заключній церемонії вручили: гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, заступниця головного предсідника Марія Душник — одинока учасниця - змагунка усіх 20-ох турнірів — головний контролер мґр Іван Винник, управитель Союзівки Володимир Квас, ред. З. Снилик, Ю. Савчак, В. Рак, В. Гнатківський, д-р Михайло Снігурович (СУАСТ - Схід) і Ярослав Рубель. Нагороду Марії Душник за найкращу спортову поставу признано 10-літньому Андрієві Хархалісові (Пласт Балтимор). До змагунів і численно зібраних глядачів коротко промовляли після роздачі нагород: Б. Рак, Р. Ракочий, Й. Лисогір, І. Винник і М. Душник. Змагання закінчено відіграванням американського і українського національних гимнів та спущенням прапорів на долішніх кортах Союзівки.

Плавацькі змагання

Плавацькі змагання, які відбулися в суботу по полудні пройшли у 12 індивідуальних конкуренціях вікових груп та трьох гінцях. В загальному клюбовому точкуванні „Чорноморська Січ" Нюарк здобула другий рік підряд примат (після трикратного чемпіонату в попередніх роках), змагуни і змагунки якої здобули подвійні перемоги: Андрій, Марко і Надя Слижі, та Степан Очеретко. Після „Січі" (76 точок) слідували КЛК Торонто (37 точок), КЛК Ню Йорк (26 т.), Пласт, Сокіл Сіракюзи і УСК Ню Йорк.

Переможцями в поодиноких конкуренціях вийшли: хлопці (8-10 років, 25 метрів довільним стилем) — Віктор Каздоба („Чорноморська Січ"); хлопці (11-12 років, 25 метрів довільним стилем) — Роман Брайс („Ч. Січ"); юнаки (13-14 років, 50 метрів довільним стилем) — Марко Слиж („Ч. Січ"); юнаки (13-14 років, 50 метрів, грудним стилем) — Марко Слиж („Ч. Січ"); юнаки (15-17 років, 50 метрів, довільним стилем) — Марко Криштальський (КЛК Торонто); юнаки (15-17 років, 50 метрів, грудним стилем) — Степан Очеретко („Ч. Січ"); юнаки (15-17 років, 100 метрів змінним стилем) — Степан Очеретко („Ч. Січ"); чоловіки (100 метрів довільним стилем) — Андрій Слиж („Ч. Січ"); чоловіки (100 метрів грудним стилем) — Андрій Слиж („Ч. Січ"); дівчата (8-10 років, 25 метрів довільним стилем) — Катя Білон (КЛК Ню Йорк); дівчата (11-12 років, 25 метрів довільним стилем) — Наталія Білон (КЛК Ню Йорк), Леся Дармохвал (Пласт Клівленд), Таня Яримович (КЛК Ню Йорк) — усі 3 перші місця; юначки (15-17 років, 50 метрів довільним стилем) — Надя Слиж („Ч. Січ"); юначки (15-17 років, 50 метрів грудним стилем) — Надя Слиж („Ч. Січ").

Чоловіки „Чорноморської Січі" здобули перемогу над КЛК Торонто в гінцях 4×50 м. довільним і 4×50 м. змінним стилем. В групі жінок 4 × 25 м. довільним перемогу здобула чвірка КЛК Ню Йорк.

Змаганнями проводила комісія в складі: Ярослав Рубель, провідник, Юрій Граб, головний суддя, Адріян Лапичак, секретар, Ярослав Криштальський, суддя, В. Гнатківський і Роман Слиж — члени.

Змагання, які короткими словами відкрили заступник голови УСЦАК Мирон Стебельський і В. Гнатківський, закінчились роздачею нагород УНСоюзу, і медалів в залі павільйону „Веселка" в суботу вечором. Нагороди вручили: Й. Лисогір, М. Душник, І. Винник, В. Квас, М. Стебельський, М. Снігурович, В. Гнатківський, Я. Рубель, Я. Криштальський.

ТИСЯЧІ МОЛОДІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

реформувавшись, маршували на площу Осередками із своїми осередковими прапорами. Колону очолювала оркестра „Батурин". Після коротких формальностей — піднесення прапорів, співу національних гимнів, звітування тощо, святочну частину відкрив командант Здвигу Я. Петрик, а голова Головної Управи СУМА Мирослав Шміґель відчитав коротке слово, у якому згадав перших творців Спілки в Україні і тих, які, продовжуючи традицію батьків, боролися в рядах Української Повстанської Армії під проводом ген. Тараса Чупринки. Він також відмітив тих, які, продовжуючи український визвольний змаг, караються сьогодні по тюрмах і концтаборах совєтської імперії. З короткими привітаннями для Здвигу виступили о. протоігумен П. Пащак, ЧСВВ, о. Іван Ткачук, ред. Ігнат Білинський від УВФ і ГУ ООЧСУ, головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, який склав також привітання учасникам від СКВУ, Квітка Семанишин — УККА, Слава Рубель — Крайова Пластова Старшина та деякі американські гості, між ними приятель українців і стейтовий сенатор Дж. Мейсон. Американських гостей представив зібраним ред. Ігор Длябога, реф. зовнішніх зв'язків в команді Здвигу.

Крім того, на адресу Команди наспіло багато писемних привітань, між ними від Патріярха Йосифа Сліпого, Митрополита А. Сенишина, єпископа Ярослава Ґабра, голови проводу ОУН Ярослава Стецька, ЦУ СУМ за підписом голови мґра О. Коваля, ГУ ЛВУ з Канади, численних КУ СУМ у світі, як також американських сенаторів, конґресменів і губернаторів та багатьох українських товариств і організацій. Писар Здвигу Е. Кузьмович представила, крім вже згадуваних, головних гостей на трибуні, які репрезентували численні організації і установи.

Після того хор вишкільного табору під диригентурою проф. Р. Левицького і при акомпаньяменті Нусі Мельник виконав шість пісень. Кінцевою точкою маніфестаційної частини були велика дефіляда молоді біля головної трибуни, удекорованої по мистецьки Ф. Луцишиним. І знову незабутня і зворушуюча хвилина: маршує під звуки маршів оркестри „Батурин" молодь, лунають в повітрі команди. Осередки — Йонкерс, Нюарк-Ірвінгтон, Вілімантик, Гартфорд, Ню Йорк, Балтіморе, Філядельфія, Трентон, Ютика, Коговз - Вотерваліт, Сиракюз, Обурн, Пассейк, Бостон, Рочестер і Джерзі Сиrі — перемашировують біля трибуни, звернені обличчями на пам'ятник Героям. Учасники оваційно вітають Торонтську оркестру, яка маршує останньою.

Друга мистецька програма

В неділю вечором відбулась друга велика мистецька програма, у якій виступили: співочий гурток дружинниць і дружинників „Юний гомін" з Осередку СУМА ім. ген. Грицая-Перебийноса в Рочестері. Гурток діє під керівництвом Галини Гулькевич і Лесі Балко. Також їхній танцювальний гурток під керівництвом Богдана Лико популярився кількома танцями. Танцювальна група Осередку СУМА з Йонкерсу (молодше юнацтво), під керівництвом В. Уздейчука виконала два танки. Атракцією програми був другий виступ у мистецькій програмі оркестри „Батурин", яка відіграла декілька музичних творів, між ними окремий марш присвячений 25-й річниці смерти сл.п. Романові Шухевичеві-Тарасові Чупринці, що його публіка вислухала стоячи.

Мистецькою програмою, як і в суботу, керував Корнель Василик, який разом з головою ГУ СУМА М. Шміґлем, попращав тепло оркестру „Батурин" перед поворотом до Торонта і подякував її диригентові мґрові Василеві Кардашеві та всім учасникам за участь.

Перед мистецькою програмою керівники вишкільного табору ім. Миколи Павлушкова закрили офіційно табір і роздали свідоцтва його учасникам.

В понеділок не було вже зорганізованої програми; великий табір розладовувався, учасники готувалися до повороту, гурти молоді пращались одні з одними, десь ще грали на гітарах, співали пісень, а у великих долинах, що їх жартома називають „Запоріжжям", димились ще вогнища біля багатьох шатер. На таборовому подвір'ї порядкував Зенко Гальковович зі своїм „штабом", охоронець сумівського майна, а дорогою домів їхали вже численні „українські автомобілі" з наліпками „Україна".

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого та Незабутнього
БАТЬКА, ДІДА та ПРАДІДА
бл. п.
КОРНЕЛЯ ОСАДЦИ
відправиться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в церкві св. Юра в Ню Йорку
в неділю, 7-го вересня 1975 р.
о годині 10-ій ранку.
Про молитви за упокій душі Покійного просить
РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Родиною й Знайомими, що в четвер, 28-го серпня 1975 р. відійшов у Вічність, проживши 52 роки,
наш Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО
бл. п.
ТЕОДОР СОСНОВИЙ
родом з Немирова коло Рави Руської в Україні.

ПАНАХИДА в вівторок, 2-го вересня, в год. 8:00 веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 Іст Тейбор Ровд.

ПОХОРОН в середу, 3-го вересня 1975 р., о год. 9-ій рано до Української Католицької Катедри, а відтак на Вічний спочинок на український цвинтар на Факс Чейзі.

Горем прибиті:

АННА — дружина
МИХАЙЛО — син
МАРІЙКА — донька

Ділимося сумною вісткою, що дня 17-го серпня 1975 р. згинув трагічною смертю в автомобілевій катастрофі в Міннеаполіс, Міннесота, на 43-му році життя
наш Найдорожчий
СИН, БРАТ, ШВАГЕР, БРАТАНОК, СЕСТРІНОК і ВУЙКО
бл. п.
ІНЖ. ІВАН КОЛОДНИЦЬКИЙ

інженер Літаково-Ракетного Відділу фірми Honeywell, Inc. пластун сеньйор, член Товариства Українських Інженерів Америки, Клюбу Українських Професіоналістів в Міннеаполіс, Відділу 385-го Українського Народного Союзу і інших організацій.

ПОХОРОН відбувся 21-го серпня 1975 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Kapala-Glodek Funeral Service в Міннеаполіс. Після відправлення Заупокійної Св. Літургії і Парастасу в Укр. Кат. Церкві св. Константина, Тлінні Останки Покійного були зложені на Вічний Спочинок на цвинтарі St. Mary's Cemetery, Minneapolis, Minn.

Горем прибиті:

мати — ІРЕНА
сестра — АННА КРАМАРЧУК з мужем ВАСИЛЕМ і синами ОРЕСТОМ і РОМАНОМ
сестра — ЮЛІЯ АНАСТАЗІЄВСЬКА з мужем ВОЛОДИМИРОМ і дітьми ВОЛОДИМИРОМ мол. і НАТАЛКОЮ
сестра — МАРІЯ МИХАЙЛЮК з мужем МИХАЙЛОМ і Родиною, в Україні
стрий — ОСИП КОЛОДНИЦЬКИЙ з дружиною НІЛЮЮ
вуйко — МИХАЙЛО ЗАЛУЦЬКИЙ з дружиною КОРНЕЛЕЮ і Родиною, в Геммонд, Індіяна
тета — ОЛЕНА ЦЕГЕЛЬНИЦЬКА, в Торонто, Канада
братова — ТАМАРА з дому ПІТОВХАНЬ
Близька і дальша Родина в Україні, ЗСА і Канаді

„ЩО ТАМ МЕНІ УКРАЇНА!.."

(Закінчення зі стор. 2-ої)

торок, які прийшли не з чим іншим, як з дорученням здійснювати пляни чоловіків, зайнятих на дуже високих становищах пускати в рух всесвітню комуністичну підривну машину. Неймовірне, що? Оцінюйте це, як хочете... але, коли справи погіршають, то поговоримо про це, поки буде змога...

Комуністи в світі говорять дуже багато про ґеноцид: якщо чілійська „хунта" розстрілює кількох злочинців, або уряд Франка зліквідує гніздо терористів ЕТА, це називається „актами ґеноциду". Так само тут, коли, можливо помилково, поліція знищує „студентів"-терористів і торгівців наркотиками, це вже так само „ґеноцид" і „замах на майбутність", а для суспільних правопорушників, це майбутнє і є власне, комунізм. (Це напевно включає майбутність і Мехіко, яке є в стадії перевиборів президента). Але українки в екзилі нам говорять про одинадцять мільйонів душ, які коштували Україну на протязі майже шістдесяти років совєтської окупації. Послухаємо ж тепер цих делеґаток без голосу і без права голосувань, тут, на Фестивалі Інтернаціонального Року Жінки:

„В згоді з Проклямацією ОН Інтернаціонального Року Жінки, українська суспільність у вільному світі і на Батьківщині віддає честь основоположникам жіночого руху і визнає вклад жінок у культуру, науку, економію, індустрію, релігію, родину і соціяльне життя України, як і в усіх інших країнах світу. З тієї нагоди користаємо з привілею звернути вашу увагу на відсутність Вільної Жіночої Організації України з української батьківщини. Вияснениям цього є те, що Україна є поневоленим народом, насильно прилученим до СССР, як Українська Совєтська Соціялістична Республіка, з урядом совєтського стилю, яка досі перебуває в поневоленні. В Україні, як і в інших поневолених народів, немає організацій, які існують поза урядовою контролею.

З прилученням до СССР Україні накинено матеріялістичну ідеологію, комуністичний стиль життя і колоніяльний тоталітарний режим. Українці з тисячолітньою історією християнства, власною історією та традицією державництва від X століття, досі не сприйняли стану поневолення. Український нарід як перше, так і тепер вирішив бути вільним, керувати власним життям у власній Державі, зберігаючи свою ідентичність та культурні, наукові й економічні надбання. В змаганні за збереження своєї незалежности українці заплатили одинадцятьма мільйонами жертв в останніх 57-ми роках окупації".

Чи можете собі уявити, що така група жінок, яка бореться за вільну Україну, не могла була бути вислухана „асамблеєю", створеною під дискримінаційним патронатом ОН, і то тут, в Мехіко?

Асамблея ця закінчилася потішним гулянням, про яке нам всім стало відомо, що пані на ньому танцювали босоніж, другі себе обсмалювали на сонці, деякі показували свою народну ношу, як і свою бронзову шкіру, ще інші кричали, а вже інші зайзаймалися активним лесбіянством.

Українські пані так само скористали з тієї хвилі „демонстрацій" на вільному повітрі, щоб могти зробити одиноке, що їм було можливе — голодівку, як демонстрацію проти теперішнього стану української жінки, яка знаходиться в т. зв. „СССР", і так само як протест, що українська делеґація не була признана асамблеєю.

Вислідн очевидні тому, що на совєтсько-третьосвітньому стовпищі, яке ми бачили, можна було вільно робити все що завгодно, включно до лесбійських демонструвань, проте не можна було влаштувати правдивої демонстрації в користь свободи, а тим більше демонстрації в користь народу, який втратив одинадцять мільйонів душ під совєтською тиранією. А зі свого боку „вільна преса" якнайменше звітувала про присутність українок. І збаламучений, але хитрий обиватель-міщанин себе й досі запитує: „А що мені Україна?" Може його так само не обходить, що сталося і що досі діється на Кубі?.. І що може статися з Мехіко? Що там Україна?! Це так само означає: що там ціла східня Европа?! А що В'єтнам, Куба, Мехіко? Як і говорив ото мешканець з Юкатанської провінції: „Якщо світ буде кінчатися, то я втечу до Меріди".

Поза, на жаль, паралізованою (іншими) демонстрацією українок, то це збіговисько взагалі не було поважне, і нас радує, що воно так смішно закінчилося. Пані влаштували бучу, що тематикою надавалась для картини маляра Ґабрієля Варґаса „Ослача Родина". Ці, які з висот ОН, або тутешнього плято надіялися осягнути політичні користі з цього лесбомарксистського збіговиська, можуть вважати свій час, проведений на ньому, за втрачений. Мало того, вони всі себе осмішили. Комічне, істеричне, марксистське збіговище „звільнених" було соромом для Мехіко, а ще більшим крахом для тих, які хотіли вжити цих ворохобних пань для тих цілей, що їх намагаються здійснити в ОН за посередництвом СССР.

Не вдалося їм, а їхня кумедність була мимо їхньої волі.

Маврісіо Ґомес Майорка

САМВИДАВНИЙ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

кілька місяців до трагічного для високошанованих органів непорозуміння. Кінці, як бачимо, не зводяться. І ще одна, на думку, дуже яскрава деталь. Потакуючи, найбільш консервативним смакам суспільної верхівки, які сплять і у снах бачать, що історія з Кузнецовим закінчиться, як у добрій казці, себто фізичним покаранням (винуватця) злого генія, наш просвічений абсолютизм сприяв поширенню банальної леґенди, що горезвісний мс'є Анатоль невдовзі після його отаборення в Англії став жертвою автомобільної катастрофи (читай жертвою вправної роботи колеґ майора Проніна). Як кажуть, катюзі по заслузі. А втім, всупереч цим, більш ніж побажанням, крамольний письменник мало того, що живий, але має ще і сміливість виступати перед представними школами української еміґрації з доповіддю про русифікацію на Україні — і — який жах! — читає цю доповідь за всіма законами щирої української мови.

Після всього сказаного не знаходимо нічого дивного в забороні книжок Кузнецова. Хочеться тільки принагідно поміркувати, кому така заборона на руку.

Десь у Києві проживає Вовка Барабик, не вигаданий, а цілком реальний герой роману „Бабин Яр". Цей уламок Другої світової війни — сліпоглухий, паралізований, безрукий — мав нещастя стикатися в шкільні роки з крамольним Анатолієм і стати об'єктом опису його в романі. Вовка Барабик постає перед втіленням активнішого протесту, постає живим монументом всесвітньої трагедії, відбитої мільйонократно. Ми сказали: постає, а в ім'я правди слід було сказати б постав, бо роман Кузнецова „Бабин Яр", де йдеться про Барабика, вилучений з усіх бібліотек. Така ж доля спіткала і реально існуючих Діну Пронічеву та Давидова, які лише чудом вибралися з могили Бабиного Яру. Запитуємо: Невже вони заслуговують на забуття лише тому, що свого часу потрапили в книжку невигідного владі автора? З другого боку, чим більше вогнище з „Бабиного Яру" розкладають совєтські інквізитори, тим буйніша радість має охопити фашистського ката фон Радомського і його поплічників, з яких таким чином в найофіційніший спосіб здіймається найобґрунтованіше звинувачення в знищенні понад 170 тисяч совєтських громадян. Урочисто потирають руки і кар'єристи та негідники на кшталт Віктора Білоцерковського та Славки Селезньова, щеб пак, адже роман „Вогонь", в якому вони мають нещастя бути неґативними постаттями, пущено „під ніж". Отже, вони мають певність, що їх огидне нутро навіки захищене від надто допитливого читацького ока. Виникає проблема в ім'я чого, так необхідно було керівним товаришам усунути із читацького обігу все, що підписане фатальною рукою Кузнецова. Чи робилося це лише в ім'я стирання будь-якої згадки про Іуду? Виявляється, це далеко не так. Покійників Бабиного Яру, які на 90 відсотків були євреями, після розстрілу самі німці палили на велетенських багаттях, ще й кості розмелювали, аби замести (всякий) найменший слід злочину.

Совєтські компетентні органи, спаливши книгу Кузнецова, тим самим успадкували цю ганебну бузувірську традицію, знищуючи покійників удруге, придаючи забуттю саму пам'ять про них. Чим інакше можна пояснити, що саме Бабин Яр як територія практично вже не існує: він розчинений, забудований стандартними коробчатими „курниками" для людей — існує твердження, якому важко відмовити в сенсі, що найкращий пам'ятник жертвам, це новобудови. Але чи можна назвати „Бабиноярські курники" високим словом будинки і невже вони справді можуть претендувати на роль пам'ятників. Судячи з реального стану речей, можуть, бо інших пам'ятників жертвам нема і не передбачується, як на це справедливо вказував у відомому вірші поет Євтушенко.

А між тим більш культурні нації зробили лихозвісні концтабори Бухенвальд та Дахау своєрідними монументами вселюдської трагедії. Невже 170 тисяч загиблих у Києві не варті подібної пошани. Безперечно варті, але ж вони переважно євреї, сини Ізраїля, А Ізраїль ворог арабам, останні ж, в свою чергу, наші друзі. Таким чином коло замикається. А скринька, як каже приказка, відмикається просто. Ім'я їй антисемітська дискримінація. А проте, совєтські письменники в ООН вважають за можливе наживати собі політичний капітал, гучно трощити расизм і апартеїд. Де ж логіка? А її немає ні в випадку з Ан. Кузнецовим, ні тим більше у розв'язанні таких складних проблем, як чеське питання, арабсько-ізраїльський конфлікт, не кажучи вже про абсолютно невдалу методу вибору друзів і прихильників соц. системи серед народів і країн світу. Така неконструктивна, відверто антинародна політика і є тим бумеранґом, який повертається у вигляді еміґрації письменника Кузнєцова, а ми глибоко переконані, що його вчинок, який з нашої точки зору, хоч і не може знайти виправдування, однак в умовах траґікомічної дійсности, має всі підстави на те, аби стати фатальним прикладом для більш широкого наслідування „благоденствующими" представниками творчо мислячої совєтської інтеліґенції" — сказано у самвидавному документі.

ПОМИЛКОВА ОЦІНКА — ПОМИЛКОВІ ВИСНОВКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мпатизують рухові спротиву; його ідеї серед них глибоко закорінені, і не виключене, що при кращих умовах ці маси зактивізуються. Ідеться тут не про сотні тисяч, а вже про мільйони.

2. На сучасному етапі в Україні застосовують єдині сьогодні можливі методи боротьби, можна їх назвати „леґалістичними", хоч в умовах СССР вони є революційними, а саме: ставлення вимог здійснення прав України, зокрема в мовній і культурній галузі. При чому українські активісти після упадку Шелеста втратили надію на можливості реалізації цих вимог і вживають їх як найкращого тимчасового засобу для зрушення й активізації мас.

3. Застосування такої тактики українською еміґрацією, зрікаючись при тому гасла самостійности, не принесло б нам жадних користей, навпаки, шкоду, звело б українську проблему не тільки de facto, а й de jure до внутрішньої совєтської справи. Не зрікаючись гасла самостійности, еміґрація, очевидно, має можливість послуговуватися багатогранними засобами боротьби, в тому й вимогою здійснення заґарантованих конституцією прав України, тобто „леґалістичними" арґументами, здаючи собі при тому справу, що це взагалі не є можливе здійснити у зв'язку з неможливістю лібералізації совєтського режиму.

4. Не якийсь „різнонаціональний" комунізм в СССР є нашим головним ворогом, а традиційний російський імперіялізм, що його підтримує велика частина російського шовіністичного населення. Теж і частина російського опозиційного руху виявляє такі ж імперіялістичні тенденції. Тому у боротьбі з російським імперіялізмом нам треба шукати теж союзників і серед тих комуністичних сил, які заступають такий же сам погляд і ведуть боротьбу з російським „соцімперіялізмом".

5. Безумовно, нам слід використовувати російський опозиційний рух, вважаючи його природним союзником у підважуванні і послабленні совєтського режиму, навіть співпрацювати з його ліберально-демократичною частиною, що на практиці роблять вже в Україні. Проте навряд чи дало б нам будь-які користі включити себе повністю в спільне русло боротьби, відкидаючи таким чином можливості шукання інших союзників. До того ж не слід забувати, що більшість російських опозиціонерів не позбулися імперіялістично-російського способу мислення.

(Кінець)

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЕЛИЗАБЕТ ШОТИК, членка УНС Відд. 126 Б-ва св. Ів. Хрестителя в Сліквіллі, Па., померла 25 липня 1975 р. на 78 р. ж. Стала членкою УНС в 1929 р. Полишила в смутку мужа Константина, дітей: Івана, Михайла, Гелену, Марію, Елизабету, Ольгу, 5 внуків і 8 правнуків. Похорон відбувся 28-го липня ц. р. на цвинтарі Дір Крік в Гармар, Па.

Вічна їй Пам'ять!

І. Шеліґа, секр.

КАТЕРИНА ПУКІШ, членка УНС Відд. 217 Б-ва св. Иосафата в Рочестері, Н. Й., померла 23 лютого 1975 р. на 66 р. ж. Стала членкою УНС в 1936 р. Полишила в смутку мужа Михайла, синів Миколая і Михайла, сестер Анну Стеллу, 11 внуків і правнука Похорон відбувся 26 лютого ц. р. на цвинтарі Голи Сепулчер в Рочестері, Н. Й.

Вічна їй Пам'ять!

Т. Кубарич, секр.

7355 — ТАРЗАН ПРОДОВЖУЄ РОЗКАЗУВАТИ

Бажання зустрінутися з іншими білими людьми постійно зростало... Я знав, що таки покину плем'я мавп! „...Але раніше я мусів звести бій з лютим Теркозом..." „Того дня я рішив не вбивати його, коли він крикнув 'Ка-ґода', що значить 'Я піддаюся'... Таким чином він для племени остався символом переваги людини над мавпою!"